

ADDLEMAN BORZÁSI JOHANNA

Vágy

*Hogy is mondjam, ha mondani kell? ...
Ősi vízisiklók egymásra préselt pikkelyeiből,
vagy egyetlen nyúlszájú hal síkos uszonyaiból,
nem is, repdeső kopoltyúk réteges hártyaiból
szüntelen lüktető, hangtalan vijjogás.
Ez a vágy. Ez a vágy?
Nem is. Réteges és három, ez biztos.*

*De nem biztos, mégsem. Egyetlen harcsa
három madárfeje.*

*Ez a vágy. Három réteg, réteg rétegen.
Harcsás madárhártya.*

*Hangtalan, mint a makranc szája;
hangos, mint részeg kaszárnya.*

*Egy habzó szél feltorlódtott gyűrődéseiben üveges fodrok fodrokon,
lebegő szárnyak hártvás nedvei, vizenyős lepkék, buborék-tolluk sós visitása.
Ez a vágy. Ez a vágy?*

*Az első réteg honvágy.
Nagyon vékony, messzi.
Egy ázott sirály néma borzongása.
Kitátja csőrét, de még semmi.
Felvillan egy ház, egy borzas család,
itt-ott egy szilágysági domb.
De aztán megszáritkozik,
önmaga árnyékában sütkérezik,
leönti naptejjével az óceán moraja.
Az első réteg vékony, messzi.*

*A második réteg vaskosabb.
Vedlik, bőre fel-felszakad.
Egy fényes holló haldala.
Nem károg, mégis megrebeg a lég.*

ADDLEMAN BORZÁSI JOHANNA (1988, Zilah) költő, fordító. Tanulmányait a Babeş–Bolyai Tudományegyetem bölcsészkarának magyar–angol szakán végezte, jelenleg az Egyesült Államokban él. Első kötete, Angyalszemközt címmel, a Várad gondozásában jelent meg 2014-ben.

*Mondani akar, mindig csak magyarul.
Úszik a szó, a gondolat, halmadár csak,
hártyákkal ugrál a szárnyaló ég alatt.
De aztán bevonja fátyolával
az óceánból felkúszó köd. (Egyik nyelv a másik után.)
A második réteg vedlő anyanyelv.*

*A harmadik réteg minden.
Mint Isten utáni vágy, legfelsőbb szinten,
mégis alant, mélyen, minden gyökér mögött.
Jóllakottan éhes, szunnyadóan éber,
lompos-fürgén kúszik sziréndalával.
Nyughatatlan örökbéke-tervezet,
aranyalmát harapó gondviselés,
forrongó biztonság, lázas hidegvér,
nyitott szemmel csókoló álom.
Tengeribeteg madár idegen szirteken.
A harmadik réteg a szerelem.*

(Bandon, Oregon Állam, 2016. március 22.)

Börtelen vers

*előntött az öröm
megfeszült a bőröm
nem bírtam benne maradni
kibújtam verset szavalni
hasam cipzárja mentén kidugva
csupasz nyakam ütemre ingatja
skalpolt fejemet
benne az eszement
esze-vesztett eszemet
előntött az öröm
levedlettem bőröm
csuri csigolyám
ritmusra csörög
ropja a táncot a
lógó lábizom*

nyiff-nyaff!
nyifog a hátizom
két csattogó szárny
bújik elő bordámból
szárnyra kelek
elszelelek
szállok a vidék felett
meglát Isten a felhők alatt
megöntöz esővel
megszárít sugárral
megfésül fenyővel
nyakon csíp bánattal
végül bőrömbé
visszagyömöszöl
szobámban ülök
egyes-egyedül
(ismerős szomorúság)

(Kraszna, 2015. szeptember-október)

Az orosz táltos felesége

Évforduló

– Emlékszel még arra a napra?
Aznap láttam, nem láttam, édes mindegy,
Moszkva alatt a nappali ködben
látnokok, rémek, lidércek és ősz süvegek
csatája dúlt-fúlt a morcos délig.
Kit érdekel, láttam-e vagy csak képzeltem,
de hogy miért, az máig is fúrja oldalamat.
Kábultan bámultam bányák kincseit,
bősz csatarendben viharzottak alant
a karmoló, nyávogó csatatér képe fölött.
Amint megláttalak, egyből lenyeltem
a forró kortyot, köhögve böktem diáktársamat,
de ő csak intett a pincérnek egyet,

s hóna alá csapta könyvei rongykupacát.
Senki se látott, csak én egyedül,
s kínos magánykór tespedt fejemre,
de akkor már te is engem szemeztél,
s egybezárt minket a titkos tudás félelmes leple.
A Boldog Vazul-székesegyház monstruma
életre kelt, megpörgött mindenik színekupolája.
És zöldes szemed harmadik szemet
nyitott csukott szemhéjadra,
hogyan visszanézhess rám, bár
tetszhalott bábként vitt egy babuska,
s a tér recsegve nem bírta
visszatérni önmaga árnyát
az árnyékvilágba, csak azért,
hogyan vizslathass még egy darabig.
S arcomra küldtél az éteren át
egy tolvaj, mihaszna szélsimogatást.
S fel se pofozhattam rótszín szakálladat,
mert épp tizenkettőt ütött a székesegyház
sosem épített csonka tornya,
s csattogva csukta rémanyagát vissza a valóság héja.
Aznapi minden megváltozott.
Nem is baglyok, koboldok, s rút fenebőrök
örjítő zacca miatt, hanem miattad.
Mert tudtam, én buta, hogy megszerettelek.
Te meg csak levedletted igazi önmagadat,
s eljöttél hozzám az ebédszünet végén,
megjátsoztad, hogy mindig így lesz,
s én színleltem, hogy hiszek neked.
Emlékszel még a rusnya fákra
a vén egyetem falának repedése mögött?
Emlékszel még a hörgő cárra,
a bütykös botú rettegett Ivánra,
vagy a szórszovjet katonákra, kiket
szénnel betonra és mészre firkáltál?
Vadludak röpte követte a professzorokat
a folyosó huzatos labirintusaiban,
s Anasztázia csontváza sikoltott a takarító nénire.
Aztán délután ötre mind eltűntek nyomtalanul.
Neked is mehetnéked támadt, mint azóta mindig,
kegyetlen törvénye ez minden férfinak.
Az angol szakosok lementek teázni,
én meg ismét magamban.

*S fájt a valóság minden perce,
mert nem voltál ott, senkiben és semmiben.*

*– Kedvesem, hangod úgy zsong most,
bármit is mondasz, olyan zeneszó,
ami jobb, mint varázsfuvola regeszója,
szólj csak, te édes, bár sosem értettelek.
Kedvesem, most is vihog hajad csokra,
úgy, ahogy akkor, s csend bizsereg
minden ujjperced és körmöd alatt.
Te vagy az álmom, és te vagy a nyugtom,
te vagy kandallóm, szobám meleg fénye,
te vagy, mint akkor a kápolna-padsor népe előtt,
kék egem holdja, zöld füvem rétje,
mint akkor fehérben az eskü előtt.
Most is úgy vágylak, most is kívánlak,
jőjj a karomba ide mielőbb!*

Búcsú

*– Kedvesem, nézd, már nem vagyok lányka,
bírom a kint és bírom a jajt,
hadd menjek veled, ne hagyj egyedül!
Készen a bárdom és fényes a kardom,
és látom az árnyakat épp úgy, mint te.
Hadd jöjjenek én is, ne hagyj egyedül!
Minden olyan keserű tested illata nélkül,
nézd, már nem vagyok lányka és bírom a harcot!
A bársonyos éjjel ölmelegében azt hiszem mindig:
mi ketten örökre egyként, sose félként már,
mint fehérje hárttyája sárgája köréhez, egyetlen héjban,
mi ketten örökre.
Éjjel vörös bajuszod pernyeként fogja keretbe forró ajakad,
pedig minden reggel cudar hideg zúzmaratolluk
borzonganak orrod alatt,
s bár sokszor észre sem veszed, mire hazaérsz,
sötét árnyak sétálnak át szemed kútján.
El sem köszönsz, félálomban hallom, hogy
koppán a pikkelyes, díszes, kecses szamovár.
Hol lehetsz, kérdem könnyezve, míg felforr a scsi,
uborkát szelek és saslikot sütök, de csak rajtad jár eszem,
hogy hol küzdesz: tajgán vagy a metrók alatt?*

Ki ontja véred? Ma ki sebzí térded? Lesz-e barátod,
ki mossa sebed és elrejtí férges kalasnyikov fegyveredet?
Látsz-e a ködben és tudsz-e a szélben a bányarém-mel
küüzdeni sáros csatornák fölött?
A héten prémes verébcső-nyomatok
maradtak a hűtő falán minden pirkadatra.
S ha matrjoskák szívéből ömlík a véred,
tűzlilán csöppen a szőnyeg rojtjaira,
onnan tudom csak, hogy nagy a veszély.
S forrong a vérem a bőröm alatt,
hisz sosem érhetem lépted utol,
hogy letöröljem izzadó homlokodat,
vagy ha széjjeltépnek halálkutya-szőrnyek
rémtemetésen elsírjam hiányzó életedet legalább.
Aztán hazaérsz, messziről hallom ütemét bocskorodnak,
nyakadba ugrom a konyhapulton,
mielőtt még szólnál: privjet.
Minden jó pár másodpercig, de aztán látom,
hogy nincsen senki szemedben, csak önmagad tükre, s
nyüzött vízisiklók úsznak fáradt tekinteted mézüvegén.
S nem lellek többé senkiben és semmiben.

– Kedvesem, benned van életem,
eszemben sincsen legnagyobb kincsem
magammal vinni az árnyékvilágba!
Maradj te itthon, bizton és titkon,
főzz, moss, olvass és zenélj,
miattad életre kelnek edények meg pókhálós söprűk,
vidrákként nyüzsögnek a talpas poharak,
veled a konyhában is mindig történik valami!
Élj helyettem, s éljek én benned,
hadd járjam külön a félholtak közt utamat!
Ami fontos, azt őrizd, míg hazatérek,
maradj nekem otthonom őre, úgy kérlek!
Dászvidányá, ljubov mojá!

Panasz

Dermedten ültem a legelején,
jégkezű mórmanók sötét derében feküdtem,
nem bírtam a gyászt, legyúrte a lelkem a Bánat.
Szárazon csípte szemem a könnyek hiánya, s a horda

beköltözött őslelked fészke helyébe, Szibéria pokla.
Nem enyhült a kín még több ezer gölem dögfeje árán sem,
csatabárdom bár egy percig sem nyugodott,
szüntelen irtottam régi ellenfeleid maradékát,
de nem enyhült bennem a félelem és kétségbeesés.
Sosem lesz vége, és sosem mosolyog már rám többé
régi cimbora-társam, Boldogság, gondoltam akkor.
Tudtam, hol ropja a táncot napfényű bálban, Szentpétervárott,
tőled tanultam, hogy ne csak árnyakat, de őt is lássam,
ahogy sárga sipkáját farzsebbe dugja és fúrja a Bánat kőfalait.
De sosem jön vissza már hozzám, nélküled gyűlölném úgyis,
gondoltam akkor, s dermedten ültem a legelején.
De jobb lett, egyre jobb, ezért hogy utáltam magam...
Tórként véstem szófarkasok tompora közepébe
halszálkáidat, mikkel te tanítottál szellemhajókra vadászni
Moszkva alatt a nappali ködben, mint te egyedül valaha,
mielőtt összebogozódott volna szemünk sugara.
Mi haszna mégis a győzelemnek, ha téged már mind elfeledtek,
s nekem is nehezemre esik felidézni mélyharang hangodat?
Fülem cseng, azt hiszem, hallom mélyharang hangod,
torzít a gyász, ahogy így szólsz hátam mögül:

– Te vagy az életem, benned van kincsem,
menj csak és harcolj szabadon, kedves amazon!
Te voltál erőm titka, s ma is csak benned létezem,
nem érhet fel kőboszorkák, rémkomornák együttes hatalma
szerelmes szemekkel, s rajtunk kívül nem található
igaz szerelem senkiben és semmiben.

Ó, én buta! Nem lehetsz te, hisz testedet rézkeselyűk vájják,
s én ismét magamra maradtam!
Nem érthetsz engem a halál hótava túlsó partján,
hisz míg éltem, se tudtad, mire vágyom,
s végső soron sose voltunk együtt igazán.
Most már önmagad tükre vagy bennem, így bár
adtál a végén magadból nekem is egy keveset,
táltos tükrömön kívül nem vagy ott senkiben és semmiben...

(Bandon, 2017. január)